

ABD'den Rusya'ya ve Rusya'dan Dünyaya Bakış Bir Jeopolitik Satranç İncelemesi*

From USA to Russia and From Russia to the World: A Geopolitical Chess Review

Uğur Tarçın¹

*Makale; Uğur Tarçın, Yeni Güvenlik Ortamında NATO'nun Rolü ve Türkiye'ye Etkileri (1991-2019)/ Jeopolitik ve Strateji/ Marmara Üniversitesi Türkiyat Enstitüsü, Doktora Tezi, İstanbul, 2021'den üretilmiştir.

Sorumlu yazar/Corresponding author:
Uğur Tarçın (Dr.),
Marmara Üniversitesi, Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, İstanbul, Türkiye
E-posta: mutarcin@gmail.com
ORCID: U.T. 0000-0003-1497-698X

Başvuru/Submitted: 10.08.2021
Kabul/Accepted: 17.09.2021

Atıf/Citation: Tarçın, Uğur. "ABD'den Rusya'ya ve Rusya'dan Dünyaya Bakış Bir Jeopolitik Satranç İncelemesi". *Avrasya İncelemeleri Dergisi - Journal of Eurasian Inquiries* 10, 2 (2021): 323-344.
<https://doi.org/10.26650/jes.2021.018>

öz

Bu makalede birbirlerinin hasımı olan ABD ve Rusya'nın birbirlerine karşı alacakları-aldıkları önlemler ile faaliyetleri stratejik olarak incelenmiştir. Söz konusu ülkelerin ilişkileri bir düzlemde değil değişken bir şekilde seyretmekte ve icraatları-güç sınamaları dünya jeopolitiğini etkilemektedir. Bu güç sınamalarının etki ve ilgi alanında olan Türkiye'nin bu etkiyi asgaride tutması ve değişen güvenlik ortamında manevra yapabilmesi önem kazanmaktadır. Nitel araştırma ve çözümleme yönteminin kullanıldığı bu çalışmada ABD merkezli RAND'ın Rusya raporu incelenmiş, Rusya'nın son zamanlarda anlam ifade eden uygulamaları ve yeni doktrinleri esas alınmıştır.

19. ve 20. yüzyıllarda ifade edilen "Rusya hiçbir zaman o kadar güçlü ya da görüldüğü kadar zayıf değildir" ile "Dünya çok güçlü bir Amerika'dan daha kötü bir şeyin çok zayıf bir Amerika olduğunu öğrenecektir" sözlerinin yaşadığımız 21.yüzyılda da geçerliliğini hala koruduğu belirtilmektedir.

Sadece bu iki ülkenin değil değişen global güvenlikteki tüm aktörlere karşı tedbirli olmanın gerekli olduğu günümüzde Türkiye; jeopolitik konumu ile bölgesindeki çeşitli güç sınamaları sebebiyle, milli çıkarlarını ön planda tutarak, sabırla, rasyonel bir şekilde sürekli olarak çevresini, koşulları ve uluslararası ilişkiler satrançını değerlendirmek durumundadır. Türkiye bu satrançta başarılı olmak için milli güç unsurlarını kuvvetli tutmalıdır.

Anahtar kelimeler: ABD ve Rusya, Güvenlik Değişimi, Türkiye, Jeopolitik Satranç, Milli Güç

ABSTRACT

In this article, the volatile relationship between the USA and Russia is strategically examined. The relations between these two superpowers are tumultuous, and their power struggles affect world geopolitics. Therefore, it is important for Turkey, which is in the area of influence and interest of these two superpowers, to minimize this impact and maneuver the changing security environment. In this study, the qualitative research and analysis method were used to examine the USA-based RAND's Russia report and Russia's recent practices. Recent doctrines were considered in this study. It is imperative to be cautious of these two superpowers as well as other countries in the changing global security

scenario. Because of Turkey's geopolitical position (and various power tests within its region), it must maintain its national interests and constantly evaluate its surroundings, conditions, and international relations. Turkey can achieve this by strengthening its national power elements.

Keywords: USA, Russia, security change, Turkey, NATO, geopolitical chess, national power

EXTENDED ABSTRACT

In this article, the volatile relationship between the USA and Russia is strategically examined. The power struggles between these two superpowers affect world geopolitics. In this study, the qualitative research and analysis method was used, to examine the US-based RAND's Russia report, Russia's recent practices, and recent doctrines.

In this study, famous statements—expressed in the 19th and 20th centuries—such as “Russia is never so strong nor so weak as it appears” and “one thing worse than an America that is too strong, the world will learn, is an America that is too weak” are assessed for their validity.

The various economic, geopolitical, ideological, informational, and military options discussed in this paper are promising. However, this report does not suggest an action because all issues related to Russia should be evaluated in terms of the USA's general strategy. Despite sensitive points and concerns, Russia remains a powerful country that rivals the USA in several important areas.

The majority of options proposed in this study will likely result in the escalation of Russian countermeasures. Therefore, in addition to the specific risks associated with each issue, the existence of risks in the nuclear weapons arena must be considered, and detailed planning and careful execution of each option must be undertaken to achieve the desired outcome.

Despite Biden's statement that “America is back and ready to rule and lead the world,” it is a realistic possibility that the USA and Russia will accord with their national interests. The assessment suggests a controlled tension between both superpowers, and a direct military conflict between the two powers is avoidable.

Although Russia will be able to provide less increasing competition costs (compared to the USA), both parties will have to divert their national resources from other purposes, such as social, health, and environmental protection to engage in competition.

The Kremlin has focused on the Far East, the Balkans, the Middle East, Africa, and South America—which are areas where it was once strong—to become a superpower again in this century. Simultaneously, NATO and the USA are expanding toward the east, the former USSR, the new EU, and NATO countries. Russia's interest in South America is considered a “reprisal” against the USA, in accordance with its expansion in Europe.

Thus, it is imperative to be cautious of these two superpowers along with the other actors in the changing global security scenario. Because of Turkey's geopolitical position (and various power struggles within its region), it must maintain its national interests and constantly

evaluate its surroundings, conditions, and international relations. Turkey can achieve this by strengthening its national power elements to maneuver the changing security environment and keep this impact to a minimum.

It is advised that Turkey emphasize cooperation rather than competition in its relations with Russia and the USA. This would benefit the interests of both sides.

Finally, effective preparation against all gambits in the geopolitical arena will ensure Turkey is ready for potential eventualities.

Giriş

Amerika Birleşik Devletleri (ABD) ve Rusya birbirlerinin hasımları olarak kontrollü bir şekilde ilişkilerini sürdürmekte ve bu çerçevede çeşitli faaliyetlerde bulunmaktadır. Bu faaliyetler aralarındaki gerilimin sinüzoidal artması ve azalması dahil diplomasi, askeri tatbikatlar, uzay, nükleer ve çeşitli örgütler aracılığıyla güç sınımalarını içermektedir. Soğuk savaşın sona ermesinden sonra bu faaliyetleri günümüzde sıkça görmekte ve hissetmekte, yaşananları anlayabilmek için her iki ülke hakkında daha fazla bilgi edinmemiz gerekmektedir. Hem ABD'de hem de Rusya'da düşünce kuruluşları, üniversiteler, şirketler vb yaptığı çeşitli çalışma ve analizler bu bilgi için katkı sağlamaktadır. Bu çalışmada ABD'den Rusya'ya maliyeti az çeşitli yöntemler içeren bir analiz ile Rusya'dan Dünyaya bakış incelenmiş ve yaşanan Jeopolitik Satranç'ta Türkiye için özet bir değerlendirme yapılmıştır.

1. Düşünce Kuruluşları gerçeği: Düşünce kuruluşları- think- tank'lar, araştıran, analizler yapan, yayım yapan ve danışmanlık hizmeti veren sivil toplum kuruluşlarıdır. Bu kuruluşlar, özellikle Amerikan politikalarının yönlendirilmesinde ve karar alma aşamalarında önemli yere sahiptirler. Başka hiçbir ülkede düşünce kuruluşları ile siyasal yaşam ilişkisinin bu kadar iç içe geçmediği günümüzde, ABD merkezli olan think- tank sayısı 1830 olup bu sayı, dünyadaki tüm think- tank kuruluşlarının yaklaşık 1/3'ne denk gelmektedir.¹ ABD'deki bu kuruluşların yıllık gelirleri ise 1 milyar dolardır.²

Amerikan think- tank'lerinin ilk örneği 1910 yılında Uluslararası Barış için Carnegie Vakfı³ olarak zengin hayırseverler ile entelektüellerin, akademisyenlerle bir araya gelerek dünya sorunlarının tartışılabileceği bir ortam oluşturma istekleri sonucu ortaya çıktığı görülmektedir.

1948 yılında Amerikan çıkarlarını korumak amacıyla kurulan ve dış politika alanında oldukça etkin olan RAND aynı zamanda hükümet destekli think- tank'lerin, öncüsü olmuştur. RAND 290 milyon dolarlık bütçesi ve 2000 çalışanı⁴ ile bu alanda liderdir.

Son yıllardaki think- tank'lerin incelenerek mukayesesinde Türkiye'nin bu alanda hak ettiği yerde olmadığını, bu yönde gelişime ve düşünce merkez sayısının artmasına gerek olduğunu söyleyebiliriz.

ABD'ce Rusya hakkında hazırlanan onlarca rapor, analiz ve makale olmasına rağmen RAND'ın hazırladığı Rusya raporu içeriği ve değerlendirmeleri nedeniyle incelemeye değer görülmüştür.

1 McGann, James,2015, "2014 Global Go to Think Tank Index Report," 53-54 http://repository.upenn.edu/think_tanks/8/ (Erişim tarihi 13.5.2020)

2 Alek Chance, 2016, Think Tanks in the United States, Activities, Agendas, and Influence, Institute for China-America Studies Report, 2. <https://chinaus-icas.org/wp-content/uploads/2016/05/ICAS-Report-2016-Think-Tanks-in-the-US.pdf> (Erişim tarihi 13.5.2020)

3 Chance "Think Tanks in the USA",3.

4 Chance "Think Tanks in the USA",2.

2. RAND'ın Rusya raporu: RAND aşırı genişleyen ve istikrarsız Rusya ekonomisi ve silahlı kuvvetleri ile ülkenin siyasi rejimi hakkında ABD ve müttefiklerinin, ekonomik, politik ve askeri alanlarda Rusya için sürdürecekleri, şiddet içermeyen fakat maliyet içeren seçenekleri inceleyen bir rapor⁵ hazırlamıştır.

Rapor Rusya ile ilgili “*Rusya hiçbir zaman o kadar güçlü ya da görüldüğü kadar zayıf değildir*”⁶ sözü ile başlamakta ve bunun 19. ve 20. yüzyıllarda olduğu gibi yaşadığımız yüzyılda da geçerliliğini koruduğu belirtilmektedir. Sunulan seçeneklerin bazıları diğerlerine göre daha fazla umut vaat ettiği, ancak bu raporun bir icraatı-faaliyeti başlatmayacağı, çünkü Rusya ile ilgili tüm konuların ABD genel stratejisi açısından değerlendirilmesi gerektiği de işaret edilmektedir. Raporunda açıklanan konuların özeti aşağıdadır.

a. Bugünün Rusya’sının, yaşam standartlarında düşüşe neden olan petrol ve doğal gaz fiyatları, bu düşüşü artıran ekonomik yaptırımlar, yaşlanan ve azalan bir nüfus ile Putin’in mevcut otoriterliği gibi, birçok hassas/zayıf noktası bulunmaktadır. Bu hassasiyetler, Batı’dan esinlenen rejim değişikliği olasılığı, büyük güç durumunun kaybı ve hatta bir askeri saldırı ihtimali derin bir endişeye neden olmaktadır.

b. Bu hassas/zayıf nokta ve endişelere rağmen, Rusya hala birkaç önemli alanda ABD’ne rakip olmayı başaran güçlü bir ülkedir. Rusya ile rekabetin bir dereceye kadar kaçınılmaz olduğunun farkında olan RAND araştırmacıları, Rusya’nın dengesini bozabilecek ve onu zorlayacak niteliksel bir değerlendirme yapmışlardır. Maliyet içeren bu seçeneklerin Rusya’ya yeni yüklerin yanında bu seçeneklerin sürdürülmesinin de ABD’ye mevcut durumdan daha ağır yükler getirebileceği değerlendirilmiştir.

c. Çalışma, bir kısmı RAND’ın başlattığı Soğuk Savaş sırasında geliştirilen uzun vadeli stratejik rekabet kavramı üzerine kurulmuştur. 1972 tarihli RAND raporu, ABD’nin stratejik düşüncesini tüm boyutlarda Sovyetler Birliği’nin önünde olmaya çalışmaktan ziyade, rekabeti kontrol etmeye ve ABD’nin avantajı olan alanlara yönlendirmeye çalışmak gerektiğini belirtmektedir. Bu değişim başarılı bir şekilde yapılabilirse ABD, Sovyetler Birliği’nin sınırlı kaynaklarını daha az tehdit teşkil eden alanlara kaydırmasını sevk edecektir. Müteakip maddelerde ekonomik, jeopolitik, ideolojik ve askeri önlemler açıklanmıştır.

d. Ekonomik Maliyet Getirici Önlemler:⁷

- ABD’nin enerji üretimini arttırması; Rusya’nın ekonomisini sıkıntıya sokar, potansiyel olarak devlet bütçesini ve savunma harcamalarını kısıtlar. ABD; dünya arzını artıran ve küresel fiyatları baskılayan politikalar benimseyerek, Rusya’nın gelirini sınırlandırabilir. Bunu yapmak çok az maliyet veya risk gerektirir, ABD ekonomisi için ikinci dereceden fayda sağlar ve çok taraflı/uluslu bir onay gerektirmez.

5 James Dobbins, Raphael S. Cohen, Nathan Chandler, Bryan Frederick, Edward Geist, Paul DeLuca, Forrest E. Morgan, Howard J. Shatz, and Brent Williams, 2019, Overextending and Unbalancing Russia: Assessing the Impact of Cost-Imposing Options (RR-3063-A) (Çev. Uğur Tarçın) Santa Monica, CA: RAND Corporation, https://www.rand.org/pubs/research_briefs/RB10014.html. (Erişim 9.9.2020)

6 Bu sözün orijini kesin değildir ancak yüzyıllardır kullanılmaktadır. Bkz. Mark N. Katz, “Policy Watch: Is Russia Strong or Weak?” UPI, July 10, 2006.

7 James Dobbins, Raphael S. Cohen ve diğer.” Russia”,3.

- Daha sıkı ticaret ve finansal yaptırımlar uygulamak, özellikle bu yaptırımların kapsamlı ve çok taraflı /uluslu olması, Rusya ekonomisini bozacak dolayısıyla, etkinlik diğer ülkelerin bu tür bir sürece katılma istekliliğine bağlı olacaktır. Ancak yaptırımlar maliyet ve zorluğuna bağlı olarak ciddi riskler içerir.

Ekonomik Maliyet Getiren Seçenekler	Rusya'yı Genişletmede Başarı Olasılığı	Yararları	Maliyetler ve Riskler
ABD enerji üretimini genişletin	Yüksek	Yüksek	Düşük
Daha derin ticaret ve finansal yaptırımlar uygulayın	Yüksek	Yüksek	Yüksek
Avrupa'nın Rusya dışındaki kaynaklardan LNG ithal etme kabiliyetini artırmak	Orta	Yüksek	Orta
Nitelikli emek ve iyi eğitilmiş gençlerin Rusya'dan göçünü teşvik etmek	Düşük	Düşük	Düşük

Şekil 1: Tüm bu ekonomik önlemlerin değerlendirilmesi⁸

- Avrupa'nın Rusya dışındaki tedarikçilerden gaz ithal yeteneğinin artırılması, Rusya'yı ekonomik olarak sıkıntıya sokabilir ve Avrupa'yı Rusya'nın enerji baskısına karşı koruyabilir. Avrupa sıvılaştırılmış doğal gaz (LNG) için yenilenme tesisleri kurmakta ve bu istikamette ilerlemektedir. Bu seçeneğin etkili olması için; Rus gazıyla LNG'nin fiyat olarak rekabeti ve daha fazla esneklik sağlayacak küresel LNG pazarlarına ihtiyaç bulunmaktadır. Ayrıca BM verilerine göre Rusya Petrol İhracatı düşmektedir.⁹
- Nitelikli işgücü ve iyi eğitilmiş gençliğin Rusya'dan göçünü teşvik etmek çok az maliyet ve risk taşır, ABD ile diğer alıcı ülkelere yardım eder ve Rusya'ya zarar verir. Ancak hem alıcı ülkeler için olumlu hem de Rusya için olumsuz olan etkilerini tespit etmek uzun süreceği için bu seçenek Rusya için düşük bir olasılıktır.

e. Jeopolitik Maliyet Yükleyen Önlemler¹⁰

- Ukrayna'ya silah yardımı, Rusya'nın en hassas dış noktasını istismar edecektir. Ancak Ukrayna'ya yapılacak ABD askeri silahlarındaki herhangi bir artış ve tavsiyeler; Ukrayna'ya coğrafi yakınlığı nedeniyle önemli avantajlara sahip olan Rusya'nın mevcut taahhüdünü sürdürmesini tahrik etmeyecek ve daha geniş bir çatışmaya yol açmayacak şekilde dikkatlice yapılması gerekecektir.
- Suriyeli isyancılara verilen desteğin artırılması, radikal dini terörle mücadelede diğer ABD politika önceliklerini tehlikeye atabilir ve tüm bölgeyi daha istikrarsız hale getirebilir. Ayrıca, Suriye muhalefetinin radikalleşmesi, parçalanması ve azalması göz önüne alındığında bu seçenek mümkün bile olmayabilir.

8 James Dobbins, Raphael S. Cohen ve diğer." Russia", s.3.

9 BM Ticaret Veri tabanı, 2017, 284-285. <https://comtrade.un.org/pb/downloads/2017/Voll2017.pdf>, ve Kenneth Rapoza, Forbes, Here's Where Russia Shipped Oil Last Year As Ukraine, Europe Diversified,2015, <https://www.forbes.com/sites/kenrapoza/2015/04/07/heres-where-russia-shipped-oil-last-year-as-ukraine-europe-diversifies/#72cb2b1d7c5d>, (Erişim tarihi: 06.06.2020)

10 James Dobbins, Raphael S. Cohen ve diğer." Russia",4.

- Belarus'taki serbestleşmenin/liberalleşmenin teşvik edilmesi muhtemelen başarılı olamayacak ve Avrupa'daki güvenlik ortamının genel olarak bozulmasına ve ABD politikasının gerilemesine neden olacak güçlü bir Rus tepkisine yol açabilir.
- Güney Kafkasya'daki bağları genişletmek ve Rusya'yla ekonomik olarak rekabet etmek coğrafya ve tarih nedenlerinden zor olabilir.
- Orta Asya'daki Rus etkisinin azaltılması çok zor ve masraflı olabilir. Daha fazla bağlantının Rusya'yı ekonomik olarak etkilemesi de muhtemel değildir, ABD için ise orantısız bir şekilde pahalı olma ihtimali bulunmaktadır.
- Transnistria'yı¹¹Rusya'ya bağımlılıktan döndürmek ve bölgedeki Rus birliklerini kovmak Rus prestijine bir darbe olur. Ancak bu aynı zamanda Moskova'ya tasarruf sağlarken, büyük olasılıkla ABD ve müttefiklerine ek maliyetler getirecektir.

Jeopolitik Maliyet Etkileme Seçenekleri	Rusya'yı Genişletmede Başarı Olasılığı	Yararları	Maliyetler ve Riskler
Ukrayna'ya ölümcül yardım sağlamak	Orta	Yüksek	Yüksek
Suriyeli ısyancılarla desteğin artırılması	Düşük	Orta	Yüksek
Belarus'ta serbestleşmeyi teşvik etmek	Düşük	Yüksek	Yüksek
Güney Kafkasya'daki bağları genişlet	Düşük	Düşük	Orta
Orta Asya'daki Rus etkisini azalt	Düşük	Düşük	Orta
Transdinyesteri Çevirmek	Düşük	Düşük	Orta

Şekil 2: Tüm Jeopolitik önlemlerin değerlendirilmesi.¹²

f. İdeolojik ve Enformasyonel Maliyeti Olan Önlemler¹³

- Rus seçim sistemine olan inancın azaltılması, medya üzerindeki devlet kontrolü nedeniyle zor olacak ve bunu yapmak rejimin hoşnutsuzluğunu artırabilecektir. Bu seçenek, Kremlin'in baskıyı artırması veya daha ileri giderek Batı'nın çıkarlarına aykırı olabilecek yurtdışı bir çatışmaya yol açması gibi ciddi riskler taşır.
- Rejimin halkın menfaatlerini önemsemediği algısının yaratılması yaygın, geniş çaplı yolsuzluğa ve devletin meşruiyetini odaklanabilir. Ancak, siyasi değişkenliğin ve protestoların daha geniş bir Rusya'ya (*yurtdışındaki Batı menfaatlerini tehdit etme*

11 Report, "Tanınmayan, bilinmeyen ülke: Transdinyester", *Euronews*,30.05.2014. Transnistria-Transdinyester , Moldova ve Ukrayna sınırları arasında yer alan ve hiçbir ülkenin bağımsızlığını tanımadığı bölge. Yaklaşık 500 bin nüfuslu bu ülkedeki insanların çoğu çifte pasaport taşımakta ve her yıl Rusya'dan 1 milyar dolar almaktadır. Halkın çoğu Rusya'ya bağlanmak ve uluslararası tanınma istemekte, ancak ülkenin Rusya ile karasal sınır bağlantısı yoktur. Ülkede Avrupa ve Moldova yanlısı insanlar da mevcuttur. Hukuki olarak Moldova'nın bir parçasıdır. De facto bölgesi ayrılıkçı olduğu için yaklaşık 20 yıldır kendi kanunlarına göre yönetiliyor. <https://tr.euronews.com/2014/05/30/taninmayan-bilinmeyen-ulke-transdinyester> (Erişim tarihi: 6.6.2019)

12 James Dobbins, Raphael S. Cohen ve diğer." Russia",4.

13 James Dobbins, Raphael S. Cohen ve diğer." Russia",5.

konusunda daha az ihtimaldir) yayılacağını, Rusya'nın buna misilleme yapacağını ve dikkatini dağıtacağını tespit etmek zor olup, bu seçenek yüksek risk taşır.

- Yerel protestoların ve diğer şiddetsiz direnişin teşvik edilmesi, Rus rejiminin dikkatini dağıtmaya veya istikrarsızlaştırmaya odaklanır ve Rusya dışında agresif eylemler gerçekleştirme olasılığını azaltır. Riski yüksek olan bu seçenekte Batı hükümetlerinin Rusya'da rejim karşıtı olay veya faaliyetleri attırması zordur.
- Rusya'nın yurtdışındaki imajını bozmak, Rus duruşunu ve etkisini azaltmaya odaklanacak ve böylece Rusya'yı eski ihtişamına geri döndürme taleplerini azaltacaktır. Rusya'nın BM dışındaki uluslararası forumlardan çıkarılması ve Dünya Kupası gibi olayların boykot edilmesi, Batılı devletler tarafından uygulanabilecek diğer yaptırımlar olup Rus prestijine zarar verebilir. Ancak, bu adımların Rus iç istikrarına ne derece zarar vereceği belli değildir.

Bu önlemlerin hiçbiri yüksek bir başarı olasılığına sahip olmasa da, herhangi biri veya tümü Rus rejimine derin endişeler verebilir ve Rusya'nın yurtdışındaki aktif dezenformasyon ve yıkıcı kampanyalarını azaltmak için caydırıcı bir tehdit olarak kullanılabilir.

İdeolojik ve Bilgilendirici Maliyet Getiren Seçenekler	Rusya'yı Genişletmede Başarı Olasılığı	Yararlan	Maliyetler ve Riskler
Rusya seçim sistemine olan inancı azaltmak	Düşük	Orta	Yüksek
Rejimin halkın ilgisini çekmediği algısını yaratın	Orta	Orta	Yüksek
Yerel protestoların ve diğer şiddetsiz direnişleri teşvik etmek	Düşük	Orta	Yüksek
Rusya'nın yurtdışındaki imajını baltalamak	Orta	Orta	Orta

Şekil 3: Tüm İdeolojik ve Bilgi/enformasyon önlemlerin değerlendirilmesi¹⁴

g. Hava ve Uzay Alanında Maliyet Getiren Önlemler¹⁵

- Bombardıman uçaklarını önemli Rus stratejik hedeflerini kolayca vuracak menzilde yeniden konuşlandırmak, yüksek başarı olasılığına sahiptir ve bu Moskova'nın dikkatini çekecek, Rusların endişelerini artıracaktır. Bu seçeneğin maliyeti ve riskleri, ABD bombardıman uçakları Rusya'nın balistik ve karada konuşlu seyir füzelerinin menzili dışında olduğu sürece düşüktür.
- Taarruz uçaklarını daha az bomba yüküyle daha fazla uçuş yapacak noktalara yeniden konuşlandırmak, Moskova'yı bombardıman uçaklarını yeniden yerleştirmekten daha fazla endişelendir, ancak bu seçeneğin başarı olasılığı düşük ve riski yüksektir. Çünkü her uçağın konvansiyonel bir çatışmada birden fazla uçuş yapması gerekeceğinden, Ruslar; füze envanterlerinin az bir kısmıyla, muhtemelen daha yerde iken birçok taarruz uçağını imha edebilecek ve intikal edilen hava alanlarını erkenden uçuşa kapatabileceklerdir.

14 James Dobbins, Raphael S. Cohen ve diğer." Russia",5.

15 James Dobbins, Raphael S. Cohen ve diğer." Russia", 6.

- Avrupa ve Asya'ya taktik nükleer silah yerleştirmek, Rusya'nın hava savunma yatırımlarını önemli ölçüde artıracak şekilde endişelendirir. Bombardıman seçeneğiyle birlikte, başarı şansı yüksektir, ancak bu tür silahları kullanmak Moskova'nın ABD ve müttefik çıkarlarına aykırı şekilde karşılık vermesine neden olabilir.
- ABD ve müttefik balistik füze savunma sistemlerinin Rus balistik füzelerine daha iyi angaje olması için yeniden konumlandırılması Moskova'yı alarma geçirir, ancak Rusya mevcut sistemleri ve mevcut füze envanterinin küçük bir yüzdesiyle planlayacağı artış ile buna karşı koyabilir ve ABD ve müttefik hedeflerini risk altında tutar. Bu nedenle bu seçenek en az etkili seçenek olabilir.
- Rusya'nın bu stratejik rekabette büyümesinin yolları da mevcuttur. Yararları açısından, bu tür gelişmeler Moskova'nın ABD'nin hava gücü yetenekleri ve doktrinleri korkusundan faydalanabileceğini göstermektedir. Yeni az gözlemlenebilir, uzun menzilli bombardıman uçaklarının geliştirilmesi ya da mevcut ile planlanan (B-2'ler ve B-21'ler¹⁶) önemli sayıda daha fazla türün eklenmesi, otonom/özerk ya da uzaktan kumandalı taarruz uçağının geliştirilmesi ve yüksek sayılarla üretilmesi, Moskova için endişe verici olacaktır. Tüm seçenekler muhtemelen Moskova'yı, komuta ve kontrol sistemlerini daha zor, daha hareketli ve daha fazla gereğinden fazla kaynak ayırmaya teşvik edecektir.
- Bu seçeneklerin önemli bir riski, ABD'ye yönelik maliyet getiren stratejilerle sonuçlanan silahlanma yarışına çekilmesidir. Örneğin, balistik füze savunma sistemlerine ve uzay temelli silahlara yatırım yapmak Moskova'yı alarma geçirir, ancak Rusya bu sistemlere karşı, ABD'ye maliyetinden çok daha ucuz olacak tedbirler olarak bu tür gelişmelere karşı savunma yapabilir.

Hava ve Uzay / Nükleer Maliyet Verme Seçenekleri	Rusya'yı Genişletmede Başarı Olasılığı	Yararları	Maliyetler ve Riskler
Seçenek 1: Hava ve uzay kuvveti duruş ve işlemlerini değiştirme			
Yeniden bombardıman uçakları	Yüksek	Orta	Düşük
Reposture savaşçıları	Düşük	Orta	Yüksek
Ek taktik nükleer silah dağıtmak	Yüksek	Düşük	Yüksek
ABD ve müttefik balistik füze savunma sistemlerini yeniden konumlandırmak	Düşük	Düşük	Orta

Şekil 4: Tüm Hava ve Uzay Maliyet Etkileyici Önlemlerin değerlendirilmesi¹⁷

16 U.S. AIR FORCE,2015, B-2 Northrop Grumman B-2 Spirit, nükleer ve konvansiyonel silahlar taşıma kapasiteli, çok rollü, radara yakalanmayan (hayalet/stealth) bombardıman uçağıdır. Şu ana dek üretilen en pahalı uçaktır, tahmini fiyatı 1.157 milyar ile 2.2 milyar ABD doları arasındadır. B-21 Raider, Northrop Grumman tarafından geliştirilmekte olan Amerikan ağır bombardıman uçağıdır ve B1 ve B2 leri değiştirmesi planlıdır., <https://www.af.mil/About-Us/Fact-Sheets/Display/Article/104482/b-2-spirit/> (Erişim tarihi 26.3.2021)

17 James Dobbins, Raphael S. Cohen ve diğer." Russia",6.

- Başarı olasılığı kapsamında, bazı seçenekler maliyeti iyi stratejilerdir, ancak bazıları HARM'lere¹⁸ veya diğer elektronik savaş teknolojilerine vs daha fazla yatırım yapmak diğerlerine göre daha iyi olup uzay odaklı veya balistik füze savunma sistemlerinden kaçınılmalıdır.
- ABD, nükleer silah kontrol rejiminden çıkarak Rusya'yı maliyetli bir silahlanma yarışına sürükleyebilir, ancak bunun yararları ABD'ne getireceği maliyetlerinden fazla olması mümkün değildir. Bir nükleer silahlanma yarışının maliyeti, ABD için muhtemelen Rusya için olduğu kadar yüksek olacak, ancak politik ve stratejik alanda daha ciddi maliyetleri olacaktır.

h. Denizcilik Alanında Maliyet Getiren Tedbirler¹⁹

- ABD ve müttefik deniz kuvvetlerinin varlığını Rusya'nın harekât alanlarında artırmak, Rusya'yı deniz yatırımlarında artışa zorlayarak yatırımları potansiyel olarak daha tehlikeli alanlardan uzaklaştırabilir. Ancak, gerçek bir mavi su (derin sular, açık deniz) donanma kabiliyetini yeniden oluşturmak için gereken yatırımın büyüklüğü, Rusya'nın bunu icra veya teşebbüs olasılığını azaltmaktadır.
- Deniz Ar-Ge(R&D) çabalarının artırılarak yeni silahlar geliştirilmesi, ABD denizaltılarının Rus nükleer balistik füze denizaltıları (SSBN) dahil geniş bir hedef kitlesini daha fazla tehdit edeceğinden dolayı Rusya'yı nükleer denizaltı savaş harcamalarında artışa zorlayacaktır. Bunun sınırlı riskleri olmasına rağmen başarı, bu yetenekleri geliştirmeye ve Rus harcamalarını yeterince etkileyip etkilemediğine bağlı olacaktır.
- Nükleer durumun SSBN'lere kaydırılması, bu filonun büyüklüğünü artırarak SSBN'ye verilen ABD Kara-Deniz-Hava nükleer gücünün oranını arttırmayı gerektirir. Bu, Rusya'yı iki okyanusta ve mavi sularda görev yapabilen yeteneği için yatırıma zorlayabilir ve ABD'nin stratejik durum risklerini azaltabilir. Ancak bu seçenek Rusya'nın stratejisini değiştirmesini engelleyeceğinden dolayı gerçekleşme ihtimali düşüktür.
- Karadeniz'deki kuvvet artışı, buraya intikal eden Kuzey Atlantik Antlaşması Örgütü'nün (NATO) Karadeniz'i belki de uzun menzilli, karada konuşlu gemilere karşı kullanılan füzeler biçiminde geçişe kapatma ve alan hakimiyeti ile karşılaşılabilecek ve Kırım'daki Rus üslerini savunmanın maliyetini artırarak bu bölgeyi ele geçiren Rusya'ya daha az fayda sağlayacaktır.

Rusya, Karadeniz'e kıyıdaş NATO ve NATO üyesi olmayan devletlerin bu kuvvete katılımını engellemek için güçlü bir diplomasi ve bilgi kampanyası düzenleyecektir. Ayrıca, Karadeniz'de faaliyet göstermek, ABD Donanması için siyasi ve lojistik açıdan Rus Donanması'ndan daha zor olup bir çatışma eskiye oranla daha tehlikelidir.

18 Bilgi, GM-88 HARM Amerikan Raytheon firması tarafından üretilen bir havadan karaya taktik taarruz füzesidir. Radar sinyali yayan yer hedeflerinin bulunması ve imha edilmesi amacı ile kullanılır. AGM-45 Shrike füzsesinin geliştirilmiş şeklidir. Yüksek hızlı ve anti radyasyon(radar) özelliklidir. https://www.turkcebilgi.com/agm-88_harm (Erişim tarihi 18.10.2019)

19 James Dobbins, Raphael S. Cohen ve diğer." Russia",8.

Denizcilik Maliyet Getiren Seçenekleri	Rusya'ya Genişletmede Başarı Olasılığı	Yararları	Maliyetler ve Riskler
ABD ve müttefiki deniz kuvvetlerinin duruşunu ve varlığını artırmak	Orta	Orta	Düşük
Deniz Ar-Ge çabalarını arttırmak	Orta	Orta	Orta
Nükleer duruş SSBNs doğru kaydırın	Düşük	Düşük	Düşük
Karadeniz oluşumunu kontrol et	Orta	Orta	Orta

Şekil 5: Tüm Denizcilik Önlemlerin değerlendirilmesi.²⁰

i. Kara ve Çok Boyutlu Alanlarında Maliyet Oluşturan Önlemler²¹

- Avrupa'daki ABD kuvvetlerinin artırılması, Avrupa NATO üyelerinin kara yeteneklerinin artırılması ve çok sayıda NATO kuvvetinin Rusya sınırında konuşlandırılması muhtemelen Rusya üzerinde sınırlı etkilere neden olacaktır. Bu seçenekler caydırıcılığı artırır, ancak riskleri değişkendir. Avrupalı NATO üyelerinin muharebeye hazırlıklarının yükseltilmesi önemlidir. Ancak, Rusya sınırlarına yayılan büyük çapta yeni konuşlanmalar, özellikle Rusya'nın doğu Ukrayna, Belarus veya Kafkaslardaki Rusya'nın duruşunu zorlayacak şekilde algılanırsa, Rusya'yla çatışma riskini artıracaktır.
- Avrupa'daki NATO tatbikatlarının boyut ve sıklığının artırılması, muharebeye hazırlığı ve caydırıcılığın artmasına yardımcı olabilir, ancak tatbikatlar riskli sinyaller göndermediği sürece, maliyetli bir Rus tepkisine yol açması olası değildir. Rusya sınırlarına yakın bölgelerde düzenlenen büyük çaplı NATO tatbikatlarında karşı taarruz veya taarruz senaryolarının denenmesi, Ruslarca NATO'nun niyet ve istekliliğini göstermesi olarak algılanabilir. Örneğin, ilerleyen Rus kuvvetlerine kaybedilen NATO bölgesini yeniden ele geçirmek için karşı taarruzu içeren bir NATO tatbikatı, Kaliningrad²² gibi bir Rus toprağını işgal etmeye hazırlık niteliğinde bir tatbikat gibi görünebilir.
- Orta menzilli bir füze geliştirmek ancak konumlandırmamak/intikal ettirmek

20 James Dobbins, Raphael S. Cohen ve diğer." Russia",8.

21 James Dobbins, Raphael S. Cohen ve diğer." Russia",9.

22 Tuba Gümüş, 2017/28 "Kaliningrad" AVİM, Rusya'nın Rusya ile kara bağlantısı olmayan, Litvanya ile Polonya arasında Baltık Denizi kıyısında bir toprağıdır. En büyük şehri olan aynı isimli Kaliningrad, tarihteki Rusya'nın önemli bir şehri ve o zamanın Alman Doğu Prusya eyaletinin başkentidir. <https://avim.org.tr/tr/Yorum/BALTIKLARDA-BIR-RUS-TOPRAGI-KALININGRAD> (Erişim tarihi 8.2 2020)

Rusya'yı Orta Menzilli Nükleer Kuvvetler Antlaşması'na²³ uyumu geri getirebilir, ancak Rus füze programlarının hızlanmasını da sağlayabilir. Bu antlaşmadan çekilmek ve füzelerin inşa edilmesi, ancak Avrupa'da konuşlandırılmaması, ABD'nin yeteneklerine az katkıda bulunacak ve muhtemelen Rusya'nın bu füzelerini Rusya'da konumlandırmasını/intikal ettirmesini ve balistik füze savunmasına daha fazla yatırım yapmasını sağlayacaktır.

Arazi ve Çok Alanlı Maliyet Verme Seçenekleri	Rusya'yı Genişletmede Başarı Olasılığı	Yararları	Maliyetler ve Riskler
Seçenek 1: Avrupa'da ABD ve NATO kara kuvvetlerini artırmak			
Avrupa'daki ABD kuvvetlerini arttırmak	Orta	Orta	Orta
Avrupa'nın NATO'nun toprak yeteneklerini artırır	Düşük	Yüksek	Düşük
Çok sayıda NATO kuvvetini Rusya sınırına yerleştirme	Orta	Orta	Yüksek
Seçenek 2: Avrupa'da NATO tatbikatlarının artırılması			
ABD katılımının boyutunu arttırmak	Düşük	Orta	Orta
Avrupa NATO üye güçlerinin toplu seferberliğini sağlayın	Düşük	Yüksek	Orta
Rusya sınırlarında alıştırma yapın	Orta	Orta	Yüksek
Karşı saldırı ya da saldırgan senaryoları uygulayan alıştırma yapın	İlmi	Orta	Yüksek

Şekil 6: Tüm Arazi ve Çok Boyutlu Önlemlerin değerlendirilmesi.²⁴

- Rusya'nın hava savunmasına karşı koymak için yeni teknolojilere yapılan yatırımlar ile ABD'nin uzun menzilli atışlarını artırmak, buna karşı tedbirlere yönelik Rus yatırımını artışa zorlarken, savunma ve caydırıcılığı önemli ölçüde artırabilir. Büyük gelişimci ve yeni nesil teknolojilere yapılan yatırımlar, Rusya'nın yeni fiziksel ilkeler konusundaki endişeleri göz önüne alındığında daha da büyük etkilere sahip olabilir, ancak bu yeteneğe bağlı olarak, bu tür yatırımlar bir krizde Rus rejimi ve liderlik güvenliğini tehdit ederek stratejik istikrarı da tehlikeye atabilir.

23 Emre OZAN,2018, "Orta Menzilli Nükleer Kuvvetler Antlaşması" ANKASAM, Orta Menzilli Nükleer Kuvvetler (INF-Intermediate-Range Nuclear Forces) Antlaşması 1987'de Soğuk Savaş'ın son döneminde Gorbaçov ve Reagan tarafından imzalanmıştır. Antlaşma, 500 ila 5.500 km menzile sahip füzelerin satın alınmasını, üretilmesini ya da testini yasaklamaktadır. ABD ve SSCB, ellerinde bulunan tüm orta menzilli füzelerin imhasını kabul etmiş; 4 yıllık bir süre içinde 2.700 adet füze imha edilmiştir. Antlaşma; Sovyetler Birliği'nin Batı Avrupa'yı menziline alan bu füzeleri imha etmesi, ABD'nin Avrupa'da benzeri füzeleri konuşlandırma ihtiyacını ortadan kaldırmış, Soğuk Savaş'ın en önemli sahnelerinden biri olan Avrupa kıtasında güvenlik açısından çok değerli bir yumuşama sağlanmıştır. Ayrıca "sıfır çözüm" yaklaşımı silahsızlanma sürecinde önemli bir örnek teşkil etmiştir. INF Antlaşması'nı yeni silahsızlanma antlaşmaları takip etmiştir. Trump, ABD'nin 2 Şubat 2019'tan itibaren INF Antlaşması kapsamındaki yükümlülüklerini askıya alacak ve geri çekilme sürecini başlatacağını açıklamasıyla Putin "Rusya'nda Orta Menzilli Nükleer Kuvvetler Antlaşması'nı askıya" aldı. <https://ankasam.org/orta-menzilli-nukleer-kuvvetler-antlasmasi/> . (Erişim tarihi 14.10.2020)

24 James Dobbins, Raphael S. Cohen ve diğer." Russia",10.

j. ABD Ordusu İçin Tavsiyeler²⁵

“Genişleyen/büyüyen Rusya” görevi sadece ABD ordusuna yüklenilmemelidir. Aslında, Rusya’ya karşı en yüksek faydayı, en düşük riski ve en yüksek başarı olasılığı gibi en çok ümit veren seçenekler muhtemelen askeri alanın dışındadır. Rusya, ABD ile askeri parite aramadığından bazı ABD askeri hareketlarına cevap vermemeyi seçebilir, diğer ABD askerî harekâtları (örneğin, Rusya’ya daha yakın kuvvetler yerleştirmek), sonuçta ABD’ye Rusya’dan daha fazla maliyetli olabilir. Bu kapsamda ABD Ordusu için 3 temel tavsiye bulunmaktadır.

- Ordu, Rusya için dilbilimi ve analitik uzmanlığını yeniden düzenlemeli, insan kaynaklarını geliştirmelidir.
- Ordu, Ruslara karşı koymak için tasarlanan yeteneklere daha fazla yatırım yapmaları için diğer birimleri teşvik etmeli ve daha fütüristik sistemler için bazı Ar-Ge kaynaklarını harcamayı düşünmelidir.
- Ordu muhtemel misillemenin azaltılmasında kilit rol oynayacaktır.

k. Özet olarak, genişlemek isteyen Rusya ile gerginliğin bir çatışmaya dönüşmesine engel olarak ABD’de Avrupa’daki caydırıcı durumunu kuvvetlendirmek ve ABD’nin askeri kabiliyetlerini arttırmak için müttefiklerle birlikte hareket etmek gerekmektedir.

En Çok Gelecek Olan Maliyet Getiren Seçenekler	Rusya’yi Genişletmede Başarı Olasılığı	Yararları	Maliyetler ve Riskler
ABD enerji üretimini genişletin	Yüksek	Yüksek	Düşük
Daha derin ticaret ve finansal yaptırımlar uygulayın	Yüksek	Yüksek	Yüksek
ABD ve müttefiki deniz kuvvetlerinin duruşunu ve varlığını artırmak	Orta	Orta	Düşük
Yeniden bombardiman uçakları	Yüksek	Orta	Düşük
Özerk veya uzaktan kumandalı uçaklara daha fazla yatırım yapın	Yüksek	Orta	Orta
Uzun menzilli saldırı uçaklarına ve füzelere daha fazla yatırım yapın	Yüksek	Yüksek	Orta
Daha uzun menzilli HARMlere daha fazla yatırım yapın	Yüksek	Orta	Orta
Yeni elektronik savaş teknolojilerine daha fazla yatırım yapın	Orta	Orta	Düşük

Şekil 7: Tüm Önlemlerin değerlendirilmesi

“Genişleyen Rusya” için en umut vaat eden seçenekler; Rusya’nın şu anki avantajlarını baltalarken zayıf alanlarını kullanarak güvenlik açıklarını/hassas noktalarını, kaygılarını ve güçlü yönlerini doğrudan ele almaktadır. Bu bağlamda, Rusya’nın ABD’yle rekabet halinde olduğu en büyük hassas noktası, nispeten küçük ve enerji ihracatına oldukça bağımlı olan ekonomisidir. Rus liderliğinin en büyük kaygısı rejimin istikrarı ve dayanıklılığından, Rusya’nın en büyük gücü ise askeri ve bilgi savaşı alanlarından kaynaklanmaktadır. Şekil-7’deki tablo, tüm bilgilerin özeti olan seçenekleri göstermektedir.

25 James Dobbins, Raphael S. Cohen ve diğer.” Russia”,11.

Burada listelenenler dahil açıklanan seçeneklerin çoğu, büyük olasılıkla tırmanan/yükselen bir Rus karşı tedbirlerine neden olacaktır. Bu nedenle, her bir seçenekle ilgili özel risklerin yanı sıra, nükleer silah arenasında olacak bir rekabete ilave edilecek risklerin varlığı da göz önünde bulundurulmalı, her seçeneğin istenen sonucu elde etmesi için detaylı planlama ve dikkatlice icrası yapılmalıdır. Özetle, Rusya bu artan rekabetin maliyetini ABD'den daha az sağlayabilecek olsa da, her iki taraf da ulusal kaynakları diğer amaçlardan uzaklaştırmak zorunda kalacaktır.

Bu analiz elbette öncelikle Rusya, ABD ve NATO'yu ilgilendirmektedir. Bizimle direkt irtibatı görülmeyebilir ancak internette yayımlanan bu özet rapor bize açıklanmayan kısımlarında ne tür bilgilerin olabileceği ve ülkemiz içinde böyle analizlerin bulunabileceğini düşündürmektedir. Gerçekte bölgemizi etkileyen hususların bizi de etkileyeceğinden hareketle barış istiyorsak her türlü hazırlığımızı yapmamız ise bir faraziye değil bir realitedir.

3. Rusya Jeopolitiği, Yeni Rusya ve Dünya: Rusya'ya baktığımızda ise; mali kaynak sıkıntılarına ve bağımsız siyaset zorluklarına rağmen 2016 yılında Rus Dışişleri Konseptindeki 9 adet Rus think-tankı ve hükümet dışı kuruluşun Rusya'nın uluslararası görünümünü, siyasetini anlatmak için yumuşak güç olarak faaliyet gösterdiği görülmektedir.²⁶ Ancak RAND gibi Rus think-tank'larının batı hakkında askeri, ekonomik ve jeopolitik raporlarına ulaşamamış, ancak bu konudaki kaynaklardan faydalanılarak aşağıdaki değerlendirme yapılmıştır.

a. SSCB'nin 1991'de yıkılışını müteakip temel varisi Rusya Federasyonu (RF); mali kriz, özerk cumhuriyetlerin bağımsızlık talepleri, Çeçenistan savaşı, gibi birçok sorunla karşı karşıya kalmış ve bu durum uluslararası alandaki pozisyonunu da zayıflamıştır. 2000'li yıllarda Putin'in iktidara gelmesiyle izlenen merkezîyetçi politikalarla iç sorunlar kısmen çözümlenirken, diğer taraftan enerji fiyatlarının artışı ile elde ettiği gelirleri artan Rusya iç ve dış borçlarını kapatmıştır. Bunun sonucunda Rusya dış politikasında daha aktif bir rol izlemeye başlamış, bu dönemde Batı ile iyi ilişkiler kurarak uluslararası terörizm ile mücadele gibi konularda iş birliği geliştirilmiştir. Ancak Batı'nın eski Sovyetler coğrafyasında renkli devrimlere desteği, NATO ve AB'nin devamlı genişlemesi ve Arap Baharının Rusya'nın Orta Doğu'daki çıkarlarına zarar vermesi, Rusya'nın dış politikada köklü ve ciddi kararları almaya yol açmıştır.²⁷

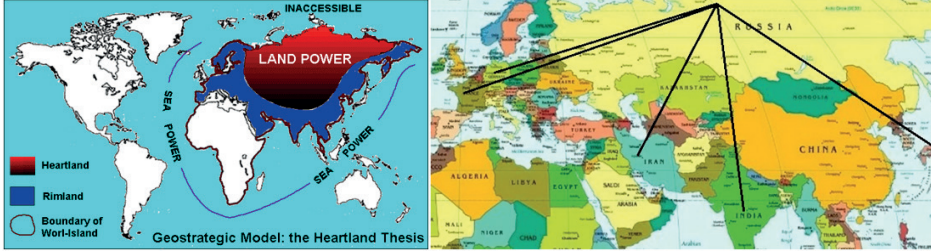
b. Rusların dünü ve bugününü kavramada Rus yaklaşımlarını çalışan Aleksandr Dugin'in²⁸ "*Rus Jeopolitiği Avrasyacı Yaklaşımı*" önemli bir yer tutar. Atlantik ve Avrasya coğrafyasının olası güç mücadelesi ile Rus küresel siyasetini inceleyen bu kitapta özetle;

26 Carolina Vendil Pallin ve Susanne Oxenstierna, "Russian Think Tanks and Soft Power", *İsveç Savunma Araştırma Ajansı(FOI)*, 2017, <https://www.foi.se/rest-api/report/FOI-R--4451--SE>, (Erişim 13.5.2019)

27 İlyas Kemalöglü, "21 yy Başında Rusya Federasyonu", *Marmara Türkiyat Araştırmaları Dergisi*, Cilt III, Sayı 2 Sonbahar 2016, 1.

28 Küre yayın, Aleksandr Dugin (D.1962, Moskova) 1998-2004 arasında Duma başkanlığının stratejik ve jeopolitik danışmanlığını, 2002-2003'te Avrasya Birliği Partisi'nin liderliğini yaptı. 2003 senesinde Uluslararası Avrasya Hareketi'ni kurdu. 2002'den bu yana Izvestia, Literaturnaya Gazeta, Vremya Novostey yayın organlarında köşe yazarlığı yapan Dugin'in çok sayıda makale, kitap ve çevirisi bulunmaktadır. Dugin, SSCB sonrası dönemin en etkin Rus düşünürü olarak kabul edilmektedir. https://www.kureyayinlari.com/Yazar/20/aleksandr_dugin, (Erişim tarihi 8.12.2020)

-Kökünü Çarlık Rusya'sının son dönemlerine dayanan Avrasyacılık fikri, SSCB'nin kuruluşuyla beraber rafa kalkmış, ardından soğuk savaşın bitişiyle beraber Neo-Avrasyacılık şekliyle küresel siyasette gündeme oturmuştur. Neo-Avrasyacılar, günümüzde Rusya Federasyonu'nun tek kurtuluş yolunun Avrasya jeopolitiği üzerindeki mutlak hakimiyetine bağlamaktadır.

Şekil 8: a. Hertland-Rimland b. Eksenler

-Rus toprakları tarihten günümüze dek stratejik açıdan oldukça önemli bir merkezdedir. Hakimiyet sağlamanın zor olduğu bu coğrafyada köklenen Ruslar, jeopolitik konumu gereği tam bir "kara" medeniyeti olma vasfını taşımaktadırlar. Stratejik açıdan Rusya, kendisini Avrasya ile özdeşleştiren kıtasal büyük bir küleden meydana gelmekte ve Rusya; jeopolitik açısından "Heartland" yani kıtanın kalpgahı olmakta,²⁹ tüm Avrasya devletleri ve alanları ise "Rimland" yani kıyasal alan sayılmaktadır.³⁰(Bkz. Şekil.8.a)

-Kalpgâh ve kıyı alanlarındaki ülkeleri inceleyen Dugin'in bu ülkelerle ilgili eksenler/hatlar oluşturarak kıtasal projenin stratejik birliğin gerçekleşmesi ve zaferin teminatı için özellikle Berlin-Moskova-Tokyo-Tahran eksenlerinin önemine işaret etmektedir. Diğer hatlar ise Şekil 8b'dir.

-"Jeopolitik geniş çaplı olarak yüzyıllarla kıtalarla ve halklarla düşünmeyi mecbur eden bir bilimdir, eğer size haddinden fazla soyut gözükürse bu izlenim hatalıdır" diyen Dugin, asıl jeopolitik yasalara uygunlukların çok dikkatlice hesaba katılması sayesinde geniş anlamda etkili kazanımlar elde edileceğine işaret etmektedir. Rus jeopolitiğinin de böyle davranmasını tüm tarihi, ekonomik ve stratejik düzlemlerin göz önünde tutulmasını, liderlere hayati önemi olan kararları almada bu jeopolitik resmin açıklanmasını, çünkü, jeopolitik yasalar göz ardı edilemeyeceğine vurgu yapmaktadır.³¹

c. Reel politikaya yani günümüze baktığımızda Putin'in iktidara gelmesiyle hızlı bir dönüşüme uğrayan Rusya, ekonomik rahatlamanın da etkisiyle "Yeni ve Güçlü Rusya" sloganıyla bir politika uygulamaya başlamıştır. Putin, Bağımsız Devletler Topluluğunun yeniden canlandırmasının başarısız olmasından sonra, Rusya'nın eski ihtişamlı günlerine dönmesi için

29 Aleksandr Dugin, *Rus Jeopolitiği Avrasyacı Yaklaşım*, (İstanbul Küre Yayınları, 2014),3.

30 Dugin, *Rus Jeopolitiği Avrasyacı Yaklaşım*,3.

31 Dugin, *Rus Jeopolitiği Avrasyacı Yaklaşım*,322.

eski Sovyet coğrafyasında çeşitli girişimlere yönelmiş; siyasi, askeri-güvenlik ve ekonomik alanda kurulan örgüt ve iş birliği mekanizmalarıyla eski SSCB'ni liderliği altında toplamaya çalışmıştır. Yeni Avrasyacılık yaklaşımının da bir sonucu olan bu girişimlerde Rusların istedikleri başarılı sonucu aldıkları söylenemese de bölgede artan ABD, AB ve Çin etkisi ve rekabetine karşı belirli bir denge kurulabildiği söylenebilir. ABD, Avrasya'da uluslararası egemenliğini askeri tedbirlerle kurmaya çalışırken, Rusya bölgedeki etkinliğini ekonomi ve enerji konusundaki politikalarıyla korumakta ve bunda da başarılı olmaktadır. AB benzeri bir sistemi hedefleyen ve Rusya'nın tasarladığı bu birlik Avrasya Birliği biçiminde tanımlanmaktadır.³²

d. Putin, 2011'de yayınlanan makalesinde³³ yeni vizyonuna işaret ederek 'eski Sovyet Cumhuriyetlerine Moskova'nın liderliği altında Avrasya Birliğinde bütünleşmeleri' çağrısında bulunmuştur. Putin Avrasya Birliğinin yeni değerler, ekonomik ve siyasi temeller üzerinde kurulacağını, altyapı, ortak bir dil, bilim ve kültür alanı olarak tanımlanan Sovyetler Birliği'nin değerli mirasına sahip çıkacağını, modern dünyada kutuplardan biri olma kapasitesine sahip güçlü bir uluslar üstü birlik olacağını vurgulamıştır.

Bu doğrultuda 2011'de Rusya, Belarus ve Kazakistan Devlet Başkanları 2015'e kadar Avrasya Birliği kurulması için anlaşmış, Avrupa Birliği Komisyonuna benzer bir Avrasya Komisyonu ve Avrasya Ekonomik Alanı kurulmuştur. Gümrük Birliği'nin "Tek ekonomik bölge" haline gelmesine dair anlaşma 2012 de yürürlüğe girmiştir. 2015'te Eurasec³⁴ ülkeleri olan Kırgızistan ve Ermenistan Avrasya Birliği'ne dair anlaşmayı imzalamış, Ukrayna Avrasya Birliğine dâhil olmayacağını ilan etmesine rağmen Rusya'nın baskısı nedeniyle AB ve ABD 'den yardım istemiştir.

Avrasya Ekonomi Alanı ile 165 milyon tüketiciye hitap edecek büyük bir pazar yaratılacağına inanan Putin, Avrupa Birliği ülkeleri arasındaki Schengen Sözleşmesi tecrübesinden de faydalanmak istemektedir.

Putin göreve geldikten sonra Rusya'da toplumsal uzlaşmanın cebrî değil ancak iradî olması gerektiğini vurgulayarak, büyük reformların toplumsal uzlaşmayla ve gönüllülük esasıyla mümkün olduğunu ifade etmiştir. İfade ettiği toplumsal uzlaşma ve ulus inşasının dört temel unsuru: Vatanperverlik, Büyük Rusya, Devletçilik ve Toplumsal Dayanışmadır³⁵. Ancak bunlar içinde en önemlisi ve yeni Rusya'yı şekillendirecek olan motor güç vatanperverliktir.

32 Giles, Keir "Review: Russia's National Security Strategy to 2020", Defense White Papers and National Security Strategies, *NATO Defense College*, (2009):10.

33 Vladimir Putin, "Noviy integratsionniy proekt dla Evrazii: buduşee kotoroe rojdayetsya segodnya", *Izvestiya*, 3 October 2011, <https://iz.ru/news/502761?page=2>, (Erişim tarihi 13.5.2021)

34 TC Dışleri bakanlığı, Avrasya Ekonomik Topluluğu (EurAsEC), 10 Ekim 2000 tarihinde Astana'da Gümrük Birliği Devlet Başkanları tarafından imzalanan Avrasya Ekonomik Topluluğunun Kurulması Antlaşması uyarınca uluslararası bir ekonomik organizasyon olarak kuruldu. Kazakistan, Beyaz Rusya, Kırgızistan, Rusya Federasyonu, Tacikistan, Özbekistan (Aralık 2008'den beri, EurAsEC organlarına katılımı sona erdi)Gözlemciler: Ermenistan, Moldova, Ukrayna, <http://mf.gov.kz/en/content-view/eurasec> (Erişim tarihi 15.5.2019)

35 Vladimir Putin, "Russia at the Turn of the Millennium", 1999de30: *Nezavisimaia gazeta*:4, "Rossiia na rubezhe tysiaçelietii" Translated in Putin's, First Person, 209-219. <https://pages.uoregon.edu/kimball/Putin.htm>, (Erişim tarihi 16.11.2020)

Ruslar ve Rusça konuşanları korumakla yükümlü olduğunu iddia eden Kremlin (Putin Doktrini) Post-Sovyet ülkelerine de müdahale edebileceğini Ukrayna Doğusu ve Kırım ile ispatlamıştır.³⁶ Şüphesiz, Kırım'ın ilhak edilmesi Rusya'nın tarihi ve milli çıkarları için önemlidir. Çünkü Putin Rusya'nın kimliğini; Ukrayna ve Beyaz Ruslarla birlikte ortak bir tarih olarak görmektedir.

2008 yılında Gürcistan'a müdahale, 2014 Kırım'ın ilhakı ve Karadeniz'de güç dengesinin değişimi, Arap Baharı ile son yıllarda Ortadoğu'da etkin bir güç haline gelmesi, Suriye'de üsler ve kalıcı Rus nüfusu-nüfuzu, Rus dış politikasındaki değişimin göstergesi olarak görülmektedir.³⁷

e. RAND raporu ve Rus yaklaşımlarını özetledikten sonra jeopolitik resim Dugin'in kitabından Türkiye ile ilgili aşağıdaki alıntılarla tamamlanabilecektir.

- "Bir ulus devlet ve NATO üyesi olarak Türkiye Avrasya Projesi için yeterince hasım bir oluşumdur."³⁸

-Türkiye'nin jeopolitik kökünün asıl Avrasyacılık ta aranması gerektiğini ifade ederek Türk Rus ilişkilerinde yeni bir sayfa açılmasının önemine işaret edilmektedir. Ancak "Bununla beraber hayaller kurmamalıyız. Çünkü Rus ve Türklerin göreceli uyumsuzluğu, bizim tarihi kimliğimizin bir parçasıdır."³⁹ denilmektedir.

Kitabında Türkiye ile ilgili olumsuz yorumları bulunan Dugin'in son zamanlarda yaptığı Türkiye ziyaretlerinde daha olumlu ifadeler kullandığı görülmektedir.

Kamuoyunda yer alan haberlerin kitapta(larda) belirtilen konuların hepsini kapsamadığını belirterek, yapılacak çalışmaların artmasıyla, Rus jeopolitiği analizinin daha doğru anlaşılacağı değerlendirilmektedir. Çünkü Rusya ve Türkiye ilişkilerinin çok uzun tarihi geçmişinde kimi zaman iş birliği kimi zaman ise savaşlar ve rekabete dayanan komşuluk ilişkileri mevcuttur. Ancak özellikle Soğuk Savaş döneminden sonra, bu ilişkilerin genel grafiğini çizmenin ve bunları çeşitli nedenlerle açıklamanın kolay olmadığı gerçeğinden hareketle, günümüzde iki ülke arasındaki ilişkilerde rekabetten çok iş birliğinin ön plana çıkarılması hem Türkiye hem de Rusya'nın menfaatine olacaktır.⁴⁰ Marmara Türkiyat Araştırmaları Enstitüsünün bu konularda başarılı çalışmaları bulunmaktadır.⁴¹

4. Jeopolitik Satranç: Bu iki gücün birbirleri ve dünya ile ilgili görüşlerinin özetlenmesinden sonra dünya satranç tahtasındaki durumu aşağıdaki şekilde değerlendirebiliriz.

36 Kari ROBERTS, Understanding Putin: The Politics of Identity and Geopolitics in Russian Foreign Policy Discourse, *International Journal*, 2017, Vol 72, 46.

37 Fatma Mirzaliyeva, "Vladimir Putin Kimliği ve Rus Dış Politikasına Etkisi", 2019, ORDAF(Erişim tarihi 15.5.2020), <http://ordaf.org/vladimir-putin-kimligi-ve-rus-dis-politikasina-etkisi/#article-footnote-22>

38 Dugin, *Rus Jeopolitiği Avrasyacı Yaklaşım*, XVIII.

39 Dugin, *Rus Jeopolitiği Avrasyacı Yaklaşım*, XVIII.

40 Okan YEŞİLOT ve Burcu ÖZDEMİR, "Türk-Rus İlişkilerinin Geleceği: Rekabet mi? İş Birliği mi?", *Marmara Türkiyat Araştırmaları Dergisi*, Cilt III, Sayı 2, Sonbahar 2016, s.70.

41 Bknz. Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü yayın, sempozyum ve toplantılar- Rusya, Türk Dünyası, Avrasya, sosyal ve kültürel etkiler. <https://turkiyat.marmara.edu.tr/dergi/marmara-turkiyat-arastirmalari-dergisi/marmara-turkiyat-arastirmalari-dergisi-cilt-1-sayi-1/>, (Erişim tarihi 17.4.2020)

Kremlin'in dikkatini bir zamanlar güçlü olduğu Uzakdoğu, Balkanlar, Orta Doğu Afrika ile Güney Amerika'ya çevirdiğini, bu yüzyılda tekrar süper güç olmak istediğini, NATO ve ABD'nin doğuya doğru-eski SSCB yeni AB ve NATO ülkelerine- genişlemesine karşı Rusya'nın Güney Amerika ilgisini ABD'ne karşı bir "misilleme" olarak görebiliriz.⁴²

Ancak satranç tahtasındaki yapılan hamleler ile Rusya'nın Balkanlar ve Uzakdoğu'da çok etkin olduğunu söyleyemeyiz, çünkü ABD özellikle Uzakdoğu bölgesini yaklaşık 10 sene evvel öncelikli ilan etmiş ve gerekli çalışmaları yapmıştır, hala yapmaktadır.

Ancak Rusya batı ile mücadelesinde Çin ile hareket ederken öte yandan Uzakdoğu, Orta Asya ve Afrika'da rakip olarak onunla mücadele etmektedir. Moskova bu çerçevede Çin'in yer almadığı örgütleri ön plana çıkartarak ve dengeleme siyasetiyle politik hamlelerini yapmaktadır.⁴³

"Dünya çok güçlü bir Amerika'dan daha kötü bir şeyin çok zayıf bir Amerika olduğunu öğrenecektir"⁴⁴ile Biden'ın "21. yüzyıl Amerikan yüzyılı olacak. Çünkü sadece gücümüzün örneğiyle değil, örneğimizin gücüyle de önderlik edeceğiz, bu Amerika'nın yolculuğunun tarihidir."⁴⁵ Sözleri ABD vizyonunu ve pozisyonunu ortaya koymaktadır.

Biden göreve başlamasını⁴⁶ müteakip hem Rusya'ya yaptırımları artıracığını hem de kendi çıkarları doğrultusunda Rusya ile işbirliği geliştirmeye hazır olduğunu duyurmuş ve yönetiminde Rusya ile münasebetlerde AB ülkelerini de kendisiyle birlikte hareket etmeleri için uğraşacağını belirtmiştir.

ABD'nin Moskova'yı 2016 Başkanlık seçimlerine müdahale etmekle suçlamasıyla ilişkiler neredeyse Savaş dönemindeki seviyeye kadar gerilemiş ve tansiyon iki ülke arasında yükselmiştir. Ancak günümüzde Batı parçalanmış bir Rusya'dan ziyade, onun, tıpkı 1990'lı yıllarda olduğu gibi kendi kabuğuna çekilen, kırmızı çizgisini kendi sınırına çeken, Orta Doğu ve diğer bölgelerde ABD'nin işini zorlaştırmayan bir ülke olması hayal etmektedir.⁴⁷

BM Güvenlik Konseyi daimî üyesi olan ABD ve Rusya ya ilave olarak Çin, Fransa ve İngiltere, ayrıca AB ve birliğin motoru Almanya ile Türkiye dahil orta güç kategorisindeki diğer ülkelerde güç sınamaları ve mücadelesine devam etmektedir. Bu hamle, sınama ve mücadeleleri kavramadan jeopolitik satrancın anlaşılamayacağı ve gerekli karşı hamlelerin tam planlanamayacağı düşünülmektedir.

42 İlyas Kemaloğlu, Aleksandr Bulatov ve Liasan Şahin, (Editör Okan Yeşilot) *Yeni Dünya Düzeninde Rusya Federasyonu*, İstanbul, ITO, Filmon Baskı, 2020, s. 185.

43 İlyas Kemaloğlu ve diğerleri, *Yeni Dünya Düzeninde Rusya Federasyonu*, 185.

44 Michael_Mandelbaum "One thing worse than an America that is too strong, the world will learn, is an America that is too weak" https://www.azquotes.com/author/40251-Michael_Mandelbaum, (Erişim tarihi 11.4.2020)

45 Remarks as Prepared for Delivery by President Biden — Address to a Joint Session of Congress APRIL 28, 2021 <https://www.whitehouse.gov/briefing-room/speeches-remarks/2021/04/28/remarks-as-prepared-for-delivery-by-president-biden-address-to-a-joint-session-of-congress/>

46 Maeve Reston, "Biden: 'Democracy has prevailed'" 21.1.2021, CNN, (Erişim tarihi 4.8.2021) <https://edition.cnn.com/2021/01/20/politics/joe-biden-presidential-inauguration/index.html>

47 İlyas Kemaloğlu, "Hayallerin mücadelesi: ABD-Rusya ilişkileri" AA, 3.5.2021, <https://www.aa.com.tr/tr/analiz/hayallerin-mucadelesi-abd-rusya-iliskileri/2227837>, (Erişim tarihi 30.5.2021)

Rusya raporunu hazırlayan RAND dahil ABD'deki think-tanklar, AB ve çeşitli kuruluşların Türkiye hakkında da onlarca raporu bulunmaktadır. Bizim de böyle raporlar hazırlamamız ve/veya bu alanda mevcut olanları geliştirmemiz gereklidir.

Öte yandan, üzerinde bulunduğu coğrafi bölgede dünya güç merkezleri arasındaki denge ve güç sınımalarını etkileyecek şekilde, sürekli ve çok yönlü çıkar ve güç çatışmalarının yaşandığı, kritik bir coğrafyada bulunan ve Avrupa, Asya ve Afrika kıtalarının kesiştiği bir düğüm noktası ve kültürel medeniyetlerin beşiği olan Türkiye'nin, bu jeopolitik satrançta ülkemiz lehine hamleler yapmanın önemi aşikardır.

Bütün değerlerin coğrafya üzerinde yaşayan insanların lehine, en iyi şekilde kullanılmasında bir bilim dalı olan jeopolitik; coğrafyaya ilişkin sabit ve değişken verilerden yola çıkarak ülkenin dünya ve bölgesel güç merkezlerine göre konumunu belirleyen, değişken yetenekli bir disiplin halini almıştır.⁴⁸ Bu kapsamda bir ülkedeki yönetim, doğal kaynaklar, ekonomik istikrar, askeri güç veya nüfus değişirken; kıtaların, denizlerin, doğal kaynakların, adaların yerleri değişmemektedir.

Biliyoruz ki Türkiye kritik coğrafi konumuna bağlı olarak gerek sorunların gerekse çözümlerin tam da ortasındadır. Bu ise jeopolitiğin kardeş başlıkları olan jeo-ekonomik ve jeo-kültürel konularına gerekli önemin verilmesini ve milli gücün her bir unsurunun her zaman kuvvetli bulundurulması gerektiğini ortaya çıkmaktadır.

Stratejinin özünde kontrolümüz dışındaki güçlerin etkilerinde olmak yerine çevremizi şekillendirip çıkarımız doğrultusunda nasıl kullanacağımız sorusu yatar. İşte bu noktada uluslararası ilişkiler ve diplomasi devreye girer. Yüzyılımızda uluslararası ilişkiler ve diplomasi iç içe geçmiştir ve günümüzde devletler uluslararası arenada söz sahibi olabilmek için diplomasi ile yumuşak ve sert güç unsurlarını birlikte kullanmaktadırlar.

1776 yılında Edmund Burke⁴⁹ diplomasiyi, “devletlerarası ilişkiler ve görüşmelerin yürütülmesinde uygulanan beceri ve taktik” olarak tanımlamıştır. Bu konuda;

- Sun Tzu⁵⁰ ‘*Yüz savaşta yüz zafer kazanmak en mükemmeli değildir. En iyisi savaşmadan boyun eğdirmektir.*’
- Atilla ‘*Hunlar politikada yenilmenin sonucu savaşa girebilirler, ama savaşta diplomasinin başlaması için gerekli olabilir.*’⁵¹ demektedir.
- Mustafa Kemal Atatürk’ün liderliğinde başlayan Millî Mücadele hareketinin dış politikasının temel niteliği; gerçekçiliği ve hedeflerinin tespitindeki ustalığıdır.

48 İsmail Hakkı İşcan, “Uluslararası İlişkilerde Klasik Jeopolitik Teoriler ve Çağdaş Yansımaları”, *Uluslararası İlişkiler Dergisi*, cilt 1, sayı 2, Bahar, 2004, Stradigma Yayınları, 50.

49 Felsefe, Edmund Burke (d. 1729 , ö. 797), İngiltere Avam Kamarası'nda uzun yıllar milletvekilliği yapmış İrlandalı-İngiliz siyaset adamı, yazar, hatip, siyaset kuramcısı, filozof. (Erişim tarihi 25.4.2019) http://www.felsefe.gen.tr/filozoflar/edmund_burke_kimdir.asp

50 Sun Tzu, *Savaş Sanatı*, Çev. Giray Fidan ve Pulat Otkan, (İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, 2019), 5. Eserin, Sun Tzu tarafından milattan önce 6. yüzyılın ortalarında yazıldığı düşünülmektedir, genel olarak Çin geçmişindeki beyliklerin savaşlarına (MÖ. 403-MÖ 221) ve bu savaşlarda bir komutanın takınması gereken tavır ve uygulaması gereken taktiklere yer verilmiştir.

51 Wess Roberts, *Hun İmparatoru Atilla'nın Liderlik Sırları*, çev. Yakup Eren,(İstanbul: İlgı, 1989),133-134.

Türkiye tüm terör örgütleri başta olmak üzere, vatanımıza yönelen her türlü tehdit ve tehlikeye karşı azim ve kararlılıkla mücadelesini sürdürmektedir. Aynı zamanda göç gerçeğiyle karşı karşıya olup kayıtlı 3.920.000 (3,6 milyonu Suriyeli) mülteciye⁵² ve 196 farklı ülkeden yaklaşık 5,5 milyon insana⁵³ bakarak dünyada en fazla mülteciye ev sahipliği yapmaktadır. Bir transit ve yerleşilecek ülke olarak göç tehdidi devam ederken terörizm, göç ve sınır kaçakçılığının aralarında birbirleriyle simbiyotik⁵⁴ ilişki bulunmakta ve bu çeşitli sorunları içerisinde barındırmaktadır. Türkiye Doğu Akdeniz'de ise hız kazanan güç, enerji ve münhasır ekonomik alan mücadelesinde haklarımızı savunmaya çalışırken, Suriye ve Irak'ta güvenliğimizi tehdit eden unsurlara karşı gerekli tedbirleri almaktadır. Ayrıca ABD ve Ruslarla ayrı ayrı önemli güncel konularımız bulunmakta ve bunlar gündemde yerini korumaktadır.

Sonuç

Biden'in seçimleri kazandıktan hemen sonra "Amerika geri döndü ve dünyayı yönetip liderlik etmeye hazır" açıklamasında bulunmasına ve Putin'in ifadelerine rağmen; bugün problem(ler) anında ABD ve Rusya'nın ulusal çıkarlara göre pozisyon alacakları, kontrollü bir gerginliğin olacağı ve iki güç arasında doğrudan askeri bir çatışmanın yaşanmayacağı gerçekçi bir ihtimal olarak görülmektedir.

Görülebileceği gibi etki ve ilgi alanımızda bize tesir eden önemli konular vardır ve bunlara karşı güçlü olmamız ise hayatidir. Yaşanan olaylarla bazı konuların domino etkisi yapabileceği ise farz -kabulden çıkmış ve artık bir realite olmuştur. Çünkü ABD ve Rusya'nın aralarında olan sorunlardan bizim de etkilenmemiz ise jeopolitiğimizizin kaderidir.

Bu bağlamda Türkiye, coğrafi, siyasi, ekonomik ve kültürel anlamda çok boyutlu güç sınamaları sebebiyle, uluslararası ilişkilerini milli çıkarlarını ön planda tutarak, sabırla ve rasyonalist olarak sürekli değerlendirmek ve tanımlamak durumundadır. Bölgemizde bir güç ve denge unsuru olarak çevremizde barış ve güvenlik kuşağı oluşturmak, böylece bölgemizin barış ve güvenliğine katkıda bulunan ve strateji- güvenlik üreten bir ülke olmak zorundayız. Önemli olan sahip olduğumuz değerlerle bir matematik denkleminde rakamları yerine koyan matematikçi, satrançta hamleleri yapan stratejist, diplomasi orkestrasını yöneten şef gibi hareket etmektir.

Bu kapsamda:

- ✓ Türkiye; Rusya ve ABD ile ilişkilerinde rekabetten çok iş birliğinin ön plana çıkarılması hem Türkiye hem de diğer ülke menfaatlerine olacaktır.
- ✓ Bu raporlarda geçen hususların Türkiye'ye etkileri için senaryo çalışmaları yapılmalıdır.

52 UNHCR, Türkiye'deki Mülteciler ve Sığınmacılar, <https://www.unhcr.org/tr/turkiyedeki-multeciler-ve-siginmacilar>, (Erişim tarihi 13.5.2020)

53 QHA, Göç ve uyum konulu toplantıda Türkiye'deki göç olgusu anlatıldı, 17.3.2021, <https://qha.com.tr/haberler/politika/goc-ve-uyum-konulu-toplantida-turkiye-deki-goc-olgusu-anlatildi/310229/> (Erişim tarihi 25. 4.2021)).

54 TDK, Bilim ve Sanat Terim Sözlüğü, biyolojide birlikte yaşayan, birbirine muhtaç yaşama zorunluluğu http://tdk.gov.tr/index.php?option=com_bilimsanat&arama=kelime&guid=TDK.GTS.5c1f95cb0b5822.87204752, (Erişim tarihi 13.5.2020)

- ✓ Milli güç unsurlarımız; *Siyasi, Askeri, Ekonomik, Nüfus, Coğrafi, Bilim-Teknoloji, Psiko – Sosyal ve Kültürel* kuvvetlendirilmeli ve geliştirilmelidir. Bu unsurlardaki pozitif gelişmeler bize uluslararası ilişkilerde, ülke savunmasında ve bölgesel güç olmada avantaj, caydırıcılık ve manevra sahası sağlayacaktır.
- ✓ Hassasiyetlerin ve gerilimlerin yaşandığı günümüzde, ABD ve Rusya'nın güç sınamaları ile bölgemizi etkileyen hususların bizi de etkileyeceğinden hareketle barış istiyorsak önceden hazırlıklı olmak önemlidir ve gereklidir.
- ✓ Uluslararası yarış ileri düzey rasyonel – analitik zekâ, mantık, tecrübe, teknoloji, istihbarat, uzay ve özellikle doğru bilgi ve strateji gerektirdiği için bu alandaki çalışmalar ile uzman sayısı artırılmalıdır.
- ✓ Üniversitelerde bu konular için stratejik araştırma merkezleri kurulmalı ve geliştirmeli, Milli Savunma Üniversitesinde ise kürsüler kurularak belirtilen her bir konu için analiz ve çalışmalar yapılmalıdır.
- ✓ Uluslararası ilişkilerde diplomasiyi en etkin şekilde kullanmalı, yurtdışında görev yapacak personelimizi çok iyi seçmeli ve gerekli tüm eğitimi vererek görevlendirilmelidir.

Dünya jeopolitik satrancında tüm “Gambit”lere karşı hazır olmak yapılabilecek bütün hamlelerde bizi güçlü kılacaktır.

Hakem Değerlendirmesi: Dış bağımsız.

Çıkar Çatışması: Yazar çıkar çatışması bildirmemiştir.

Finansal Destek: Yazar bu çalışma için finansal destek almadığını beyan etmiştir.

Peer-review: Externally peer-reviewed.

Conflict of Interest: The author has no conflict of interest to declare.

Grant Support: The author declared that this study has received no financial support.

Kaynakça/References

AVİM, <https://avim.org.tr/tr/Yorum/BALTIKLARDA-BIR-RUS-TOPRAGI-KALININGRAD>

ANKASAM, <https://ankasam.org/orta-menzilli-nukleer-kuvvetler-antlasmasi/>

Biden's remarks as Prepared for Delivery— Address to a Joint Session of Congress

APRIL 28, 2021 <https://www.whitehouse.gov/briefing-room/speeches-remarks/2021/04/28/remarks-as-prepared-for-delivery-by-president-biden-address-to-a-joint-session-of-congress/>

BM Ticaret Veri tabanı, 2017, <https://comtrade.un.org/pb/downloads/2017/VoII2017.pdf>,

BURKE Edmund, http://www.felsefe.gen.tr/filozoflar/edmund_burke_kimdir.asp

CHANCE Alek, Think Tanks in the United States Activities, Agendas, and Influence, Institute for China-America Studies Report 2016.

DOBBİNS James, Raphael S. Cohen, Nathan Chandler, Bryan Frederick, Edward Geist, Paul DeLuca, Forrest E. Morgan, Howard J. Shatz, and Brent Williams, 2019, *Overextending and Unbalancing Russia: Assessing the Impact of Cost-Imposing Options*(RR-3063-A) (Çev.Uğur Tarçın) Santa Monica, CA: RAND Corporation

DUGİN Aleksandr, *Rus Jeopolitiği Avrasyacı Yaklaşım*, Küre Yayınları, İstanbul 2014.

- Euronews, <https://tr.euronews.com/2014/05/30/taninmayan-bilinmeyen-ulke-transdinyester>
- İŞCAN, İsmail Hakkı Uluslararası İlişkilerde Klasik Jeopolitik Teoriler ve Çağdaş Yansımaları, *Uluslararası İlişkiler Dergisi*, cilt 1, sayı 2, Bahar, 2004, Stradigma Yayınları
- JAMES McGann, (2015), “2014 Global Go to Think Tank Index Report,”
- MANDELBAUM Michael, https://www.azquotes.com/author/40251-Michael_Mandelbaum
- KATZ N., “Policy Watch: Is Russia Strong or Weak?” UPI, July 10, 2006.
- KEİR Giles, “Review: Russia’s National Security Strategy to 2020”, Defense White Papers and National Security Strategies, *NATO Defense College*; Rome, 2009.
- KEMALOĞLU İlyas, 21 yy Başında Rusya Federasyonu, *Marmara Türkiyat Araştırmaları Dergisi*, Cilt III, Sayı 2 Sonbahar 2016.
- KEMALOĞLU, Aleksandr Bulatov ve Liasan Şahin, (Editör Okan Yeşilot) *Yeni Dünya Düzeninde Rusya Federasyonu*, İstanbul, İTO, Filmon Baskı, 2020.
- MİRZALİYEVA Fatma , Vladimir Putin Kimliği ve Rus Dış Politikasına Etkisi, 2019, ORDAF, <http://ordaf.org/vladimir-putin-kimligi-ve-rus-dis-politikasina-etkisi/#article-footnote-22>
- PUTİN Vladimir, “Russia at the Turn of the Millennium”, First Person: An Astonishingly first Person: An Astonishingly Frank Self- Portrait by Russia’s President Vladimir Putin ve New York: PublicAffairs, 2000
- Ve Putin, “Noviy integratsionniy proekt dla Evrazii: buduşee kotoroe rojdayetsya segodnya”, *Izvestiya*, 3.10.2011, <https://iz.ru/news/502761?page=2>
- RESTON Maeve, “Biden: ‘Democracy has prevailed’” 21.1.2021, CNN, <https://edition.cnn.com/2021/01/20/politics/joe-biden-presidential-inauguration/index.html>
- ROBERTS Kari, Understanding Putin: The Politics of Identity and Geopolitics in Russian Foreign Policy Discourse, *International Journal*, 2017, Vol 72
- SUN TZU, *Savaş Sanatı*, (Çev. Giray Fidan ve Pulat Otkan), Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, 2019,
- QHA, <https://qha.com.tr/haberler/politika/goc-ve-uyum-konulu-toplantida-turkiye-deki-goc-olgusu-anlatildi/310229/>
- TARÇIN Uğur, Yeni Güvenlik Ortamında NATO’nun Rolü ve Türkiye’ye Etkileri (1991-2019/Jeopolitik ve Strateji) Marmara Üniversitesi Türkiyat Enstitüsü, Doktora Tezi, İstanbul
- TDK, Bilim ve Sanat Terim Sözlüğü, <https://sozluk.gov.tr>
- UNHCR, Türkiye’deki Mülteciler ve Sığınmacılar, <https://www.unhcr.org/tr/turkiyedeki-multeciler-ve-siginmacilar>
- USA Air force, <https://www.af.mil/About-Us/Fact-Sheets/Display/Article/104482/b-2-spirit/>
- Vendil Carolina Pallin ve Susanne Oxenstierna, Russian Think Tanks and Soft Power, *İsveç Savunma Araştırma Ajansı (FOI)*, 2017.
- YEŞİLOT Okan ve Burcu ÖZDEMİR, Türk-Rus İlişkilerinin Geleceği: Rekabet mi? İş Birliği mi?, *Marmara Türkiyat Araştırmaları Dergisi*, Cilt III, Sayı 2, Sonbahar 2016
- Türkiyat Araştırmaları <https://turkiyat.marmara.edu.tr/>